

7.6.2010

955/04/2010

valtiovarainministerio@vm.fi

Viestintäviraston vastaus koskien valtiovarainministeriön lausuntopyyntöä valtionhallinnon tietoturvallisuuden kehitysohjelmaksi

1. Viestintäviraston kannanotot ja ehdotukset kehitysohjelman sisältöön, toimenpiteisiin, painotuksiin ja toimeenpanoon

Viestintävirasto yhtyy kehitysohjelmaluonnoksessa esitettyihin huomioihin valtionhallinnon tietoturvallisuuden johtamisen, koordinoinnin ja ohjauksen puutteista. Tällä hetkellä valtionhallinnossa on käynnissä lukuisia ainakin osittain päällekkäisiä eri hallinnonalojen ohjaamia hankkeita. Tehokkaammalla koordinoinnilla vältyttäisiin päällekkäiseltä työltä ja hallinto toimisi tehokkaammin. Viestintäviraston omakohtaisen havainnon mukaan koordinoinnin puute on vaarantunut myös hankkeille asetettujen tietoturvatavoitteiden toteutumisen.

Viestintäviraston edustaja on ollut mukana nyt lausuttavan valtionhallinnon tietoturvallisuuden kehitysohjelman valmistelutyössä. Työn aikana Viestintävirasto on tuonut esille oman näkemyksensä siitä, miten valtionhallinnon tietoturvallisuutta tulisi kehittää. Valtionhallinnon tietoturvallisuuden koordinoinnin puutteen lisäksi Viestintävirasto on tuonut valmistelussa esille kriittisenä asiakokonaisuutena riittävien resurssien taakamisen lakisääteisesti kansallisia ja kansainvälisiä tietoturvavelvoitteita hoitaville tahoille. Tätä Viestintäviraston esille tuomaa näkemystä ei kuitenkaan ole nähtävissä nyt lausunnolla olevassa versiossa.

Viestintäviraston näkemyksen mukaan kehitysohjelma on oleellisesti kaventunut valmisteluvaiheessa käsitelystä ja vaikuttaa nykymuodossaan lähinnä VAHTI-johtoryhmän kehitysohjelmalta. Valtionhallinnon tietoturvallisuuden kehitysohjelma edellyttää laajempaa näkökulmaa ja kehittämisen painopisteeksi nostetun toimintamallin ja johtamisen tosiasiallista muutosta. Viestintäviraston näkemyksen mukaan kehitysohjelma ei nykymuodossaan vastaa tunnistettuihin kehittämistarpeisiin.

Viestintäviraston mielestä myös VAHTI-johtoryhmän kehittäminen on tarpeen. Nykyisin VAHTI koostuu lähinnä asiantuntijoista, joilla ei ole päätösvaltaa hallinnonalansa tai virastonsa raha- ja henkilöresursseista. Valtionhallinnon tietoturvallisuuden johtamisen, koordinoinnin ja ohjauksen kannalta toiminta olisi uudistettava perusteellisesti, ja pelkkä resurssien keskittäminen valtionvarainministeriöön ja VAHTIin ei ole riittävä ratkaisu. Nykytilanteen toimimattomuus ei johdu siitä, että tietoturvavoimavaroja on eri virastoissa. Virastotasolla pitääkin olla käytännön tekijöitä. Suurin korjattava puute liittyy valtionhallinnon tietoturvallisuuden kokonaistoiminnan koordinaatioon. Tietoturvallisuuden kehittämisen ja organisoinnin kannalta tärkeintä on löytää eri virastoissa olevien vähäisten resurssien joustavan käytön mahdollistava toimintamalli. VAHTIin ohjaukseen tulisi esimerkiksi muodostaa organisaatio, jonka jäsenistö koostuu hallinnonalojen ja virastojen resursoinnista päättävistä tahoista. VAHTIin tai vastaavaan

organisaatioon voitaisiin resursoida vastuuvirkamiehiä, joiden tehtävänä olisi vastata koko valtionhallintoa koskevista tietoturvahankkeista.

Viestintäviraston omien tietoturvatehtävien näkökulmasta lausunnolla olevassa versiossa ei ole riittävästi huomioitu valtionhallintoon kohdistuvia kansainvälisiä tietoturvavelvoitteita, jotka aiheuttavat paineita muun muassa lainsäädäntömuutoksille ja koko tietoturvatoiminnan suunnan muuttamiselle. Yksittäisten kehityskohteiden osalta operatiivisen reagointikyvyn kehittäminen on tärkeä. Valtionhallinnon 24/7-tietoturvalvonnassa yksi olennainen osa on sitä tukeva CERT-toiminta (GovCERT-toiminta). Luonnoksesta puuttuu GovCERT-toiminnan kehittäminen osana 24/7-tietoturvalvonnassa hanketta.

Viestintäviraston näkemyksen mukaan luonnoksessa esitetty auditointikomitea on tervetullut, mutta sen toiminnan riippumattomuuden takaamiseksi se ei voi toimia VAHTIn alaisuudessa.

2. Viestintäviraston nykyiset edellytykset ja valmiudet kehitysohjelman toimeenpanoon

Kehitysohjelma sisältää osittain aihe-alueita, joita Viestintävirasto jo toteuttaa omassa toiminnassaan. Tästä esimerkkinä yhtenä esimerkkinä mainittakoon tietoturvallisuuden tulostulosohjaus ja riskienhallinta. Kehitysohjelma on kuitenkin sisällöltään niin laaja ja moniulotteinen, että sen täytäntöönpano virastotasolla vaatisi käytännössä lisäresursointia niin henkilö- kuin taloudellisten resurssien osalta. On muistettava, että ohjelman mukaiset toimenpiteiden läpivienti vaatii myös ko. toimien ylläpitoa. Tämä ylläpito ei puolestaan työn luonteen vuoksi ole aina ulkoistettavissa.

3. Kehitysohjelman hyödyt Viestintäviraston kannalta

Kehitysohjelma pitää sisällään tietoturvallisuutta sekä ICT-varautumista valtionhallinnossa yleisesti kohottavia toimenpiteitä. Osa kehitysohjelman toimenpiteistä kehittää viraston omaa tietoturvatasoa sekä luo toteutuessaan raamit esim. valmius- ja varautumistoiminnan optimoinnille. Turvallinen yhteistyö myös muiden valtionhallinnon toimijoiden kanssa kehittyä.

4. Kehitysohjelman toimeenpanon edellyttämät toimenpiteet sekä resurssi- ja kustannusvaikutukset Viestintävirastossa

Virasto on arvioinut tietoturva-asetuksen ja asetuksessa velvoittavaksi esitetyn tietoturvatasojen korotetun tason vaativan kehittämistyötä, joka on toteutettava ostopalveluna. Kehittämistyön seurauksena syntyneiden palveluiden ylläpito sekä vaatimuksissa pysyminen vaatii myös henkilöresursseja, joita on hankittava nykyisessä toiminnallisessa viitekehityksessä ostopalveluna. Näiden lisäksi, kehitysohjelmassa esitettyjen toimien implementoimiseksi ja niiden toteuttamiseen osallistumiseksi tarvitaan resursseja, joiden varaaminen kehitysohjelman toimien toteuttamiseen on paikattava muilla keinoin. Arvio tietoturva-asetuksen ja siten myös korotetun tason tietoturvatason saavuttamiseksi kustannusten osalta on:

- Ulkopuolista asiantuntijatyötä perustamisvaiheessa noin 3 - 6kk, kustannusarvio 50.000 - 100.000 € riippuen kuiluanalyysin tuloksista.
- Mahdollisen uuden ja eriytetyn verkkokokonaisuuden rakentaminen, perustamiskustannukset noin 100.000 €, ylläpitokustannukset noin 50.000 €/a.

- Viraston keskitetyn dokumenttienhallintajärjestelmän sekä tapahtumahallintajärjestelmän päivitykset, hinta-arvio noin 10.000 - 15.000 €.
- Salausohjelmistojen päivittäminen, kustannus-arvio noin 50.000 €.

Muiden, kehitysohjelman suoraan viraston omaan toimintaan liittyvien kustannusten arviointi on vaikeaa. Todettakoon, että esim. ICT-varautumisen tasojen mukaisten vaatimusten täyttäminen nousee kustannuksiltaan hyvin korkeaksi.

5. Viestintäviraston ilmoitukset osallistumisista hankkeisiin ja kehityskohdetason valtiotasoisien yhteistyön toteuttamiseen sekä kohdekohtaiset yhteyshenkilöt

Viestintävirasto toimii liikenne- ja viestintäministeriön tulosohjauksessa. Ministeriön ohjauksen ulkopuolelta tulevat resurssivaraukset onnistuvat siten vain tapaus- ja tilannekohtaisesti. Nykyinen toimintamalli ei mahdollista resurssien kohdistamista hallitusti yli ministeriörajojen.

Viestintäviraston organisaatiossa tietoturvallisuustoiminta on sijoitettu viraston turvallisuuden kehittämisen osalta kehitys ja tuki -tulosalueelle. Tietoturvallisuuteen liittyvät viranomaistehtävät kuten kansallinen CERT-toiminta ja NCSA-toiminta on sijoitettu verkot ja turvallisuus -tulosalueelle. Tulosalueiden johtajat Jorma Koivunmaa (kehitys ja tuki) ja Timo Lehtimäki (verkot ja turvallisuus) voivat tapauskohtaisesti selvittää osallistumisen hankkeisiin ja yhteistyöhön.

Johtaja

Timo Lehtimäki

Turvallisuuspäällikkö

Jani Arnell

Tiedoksi mikael.kiviniemi@vm.fi
juhani.sillanpaa@vm.fi